



DIỄN ĐÀN

Số 27

Ngày 17/12/1991

NỘI DUNG

TIN TỨC

KINH TẾ CHÍNH TRỊ

- Sài gòn không quên điều gì cả.....9
Vòng tay Asean: Chuyển đi thăm Asean
của thủ tướng Võ Văn Kiệt.....10
Việt nam tư hữu hóa.....11
Kinh tế thường thức: Định tỷ giá hối
doái như thế nào?

DIỄN ĐÀN BẠN ĐỌC

- Chiến thắng chính trị/Nguyễn Hữu Chung.....13
Thay đổi toàn diện để phát triển kinh tế
Việt nam/Mương Hữu Bột.....15
Tại sao ta bị đánh /N.H.....17
Đại hội 7, một cơ hội bị bỏ lỡ? /N.T.H.....18
Kiến nghị của một người dân tộc thiểu số.....20

KHOA HỌC KỸ THUẬT

- Khi mà bạch cầu biến thành tế bào giết.....21
Người Nhật bị mất đi ở nước ngoài.....21
Nghệ thuật sơn mài Việt nam (tiếp theo)
/Bùi Duy Tâm.....22
Thơ Cù Làn, Trần Ngọc Tuấn, Linh Nam

*Tap chí Diễn Đàn do nhóm sinh viên và nghiên
cứu sinh Việt nam tại Praha, Ostrava biên soạn
và phát hành.*

Chịu trách nhiệm:

**Trần Hồng Hà
Lê Thanh Nhân
C. D.**

Mọi thư từ bài vở xin gửi về địa chỉ

**Trần Hồng Hà
Kolej Strahov XI/42
16 000 Praha 6
C S F R**

**Tel.: 35 49 79, hời phòng 42
Fax: (0042) (2) 22 23 04**

Số tài khoản ngoại tệ:

**Konto: 34833 - 1010759 - 111
Komerční Banka
Na Příkopě 3 - Praha 1**

Một năm nữa sắp đi qua. Trong những ngày này cách đây hai năm, người Praha đã xuống đường làm Cách Mạng Nhung, bức tường Berlin vừa đổ và Rumania đang chờ một cuộc thăm sát đẫm máu trước khi hồi sinh. Nền được thấp lên khắp nơi. Dưới chân tượng Václav, ở Narodní Trída — "Thiên An Môn" của Praha, trên những ngôi mộ mới nguyên của người Rumania, và trong lòng mọi người dân Đông Âu còn lại trong nước hay lang thang khắp mọi miền. Một niềm tin cũng thấp đây trong lòng người Việt.

Hãy giữ lấy ánh mắt lấp lánh hy vọng trong những ngày hôm đó khi bạn dự những buổi hội thảo đầu tiên ở các ký túc xá, mở đầu cho phong trào sinh viên...

Hãy giữ lại tiếng các chùm chìa khóa vang lên ở các bến xe, tàu điện ngầm, trong xe bus... 12 giờ ngày hôm đó trên mỗi nẻo đường của xứ sở này.

Diễn Đàn đã ra đời sau những ngày ấy như một hy vọng, một lương tri tuổi trẻ và một niềm tin còn lại sau những đổ vỡ...

Năm nay người Nga đã trở về với Peterburg cổ kính. Người Campuchia sẽ tìm lại đền thờ Angko của mình. Người Việt hãy đừng tắt đi niềm hy vọng trở về với cộng đồng nhân loại.

• Ban Biên Tập

• TIN THẾ GIỚI

MATXCOVA - KABUL

Theo thông cáo chung tuyên bố tại Matxcova ngày 15.11 sau năm ngày đàm phán giữa phái đoàn Liên xô-Nga với đại diện phe đối lập Afganistan thì một chính phủ lâm thời đạo Hồi sẽ được lập nên ở Afganistan để chuẩn bị tổ chức bầu cử tự do trong vòng hai năm tới. Hai bên cũng đồng tình lên án cuộc xâm lăng của Liên xô vào Afganistan năm 1978. Phe đối lập Afganistan cam kết đến cuối năm nay sẽ thả các tù binh Liên xô bị bắt trong vòng 10 năm quân đội Liên xô có mặt tại Afganistan.

(Theo Mlada Fronta Dnes 16.11.91)

TRUNG QUỐC - MỸ

Ngày 15.11 ngoại trưởng Mỹ Baker bay đến Bắc kinh bắt đầu chuyến đi thăm chính thức đầu tiên của một quan chức cao cấp Mỹ kể từ tháng 6.1989 khi quân đội Trung quốc đàn áp tàn bạo cuộc biểu tình đòi dân chủ của sinh viên trên quảng trường Thiên an môn. Sự kiện này rõ ràng có gắn liền với hiệp ước về Cam-puchia vừa được ký kết. Các nhà bình luận cho rằng mặc dù đứng đầu nhà nước Trung quốc vẫn là những người CS thủ cựu như trước đây, không chịu cải cách dân chủ và tiếp tục vi phạm nhân quyền nhưng Mỹ vẫn phải "điều chỉnh" vì trong khi các cường quốc giám kho vũ khí hạt nhân thì Trung quốc không chịu phá bỏ một đầu đạn nòng và cho đến giờ vẫn chưa chịu ký vào hiệp ước không phát triển loại vũ khí khủng khiếp này mặc dù đã hứa hẹn nhiều lần. Trung quốc còn đang giúp Iran, Bắc Triều tiên, Algieri sản xuất bom nguyên tử và bán tên lửa sang vùng Cận Đông nóng bỏng.

Ba ngày đàm phán đã đem lại thất vọng cho Mỹ khi Baker chỉ đem về được những kết quả ít ỏi trong vấn đề buôn bán và xuất khẩu vũ khí của Trung quốc. Trung quốc hoàn toàn phớt lờ những phán đối của Mỹ trong vấn đề nhân quyền. Đã đến lúc Mỹ phải cứng rắn hơn nữa theo như lời của các nhà bình luận thế giới.

(Theo Mlada Fronta Dnes 20.11.91)

TỔNG THƯ KÝ LHQ TỬ CHÂU PHI

Tổng thư ký LHQ mới cho nhiệm kỳ 5 năm sắp tới (bắt đầu từ 1.1.1992) sẽ là phó thủ tướng chính phủ Ai cập Butrus Butrus-Ghali, 69 tuổi theo như quyết định ngày 22.11 của Hội đồng bảo an LHQ. Quyết định này đã được Đại hội đồng LHQ phê chuẩn ngày 3.12.1991

(Theo Mlada Fronta Dnes 23.11-4.12.91)

RUMANY - UKRAINA

Rumany chính thức lên tiếng đòi lại vùng đất phía nam Ukraina. Vùng này trước là của Rumany, bị sát nhập vào Ukraina theo hiệp ước "Kolotov-Ribentrov" do Liên xô và nước Đức phát-xít ký năm 1940. Theo các nguồn tin của Rumany thì hiện nay có khoảng nửa triệu người Rumany sống tại Ukraina.

(Theo Mlada Fronta Dnes 30-31.11.91)

VÒNG HAI CUỘC ĐÀM PHÁN HÒA BÌNH Ở CẬN ĐÔNG

Mỹ mới hai bên Izrael và Arab đến vòng hai cuộc đàm phán về hòa bình tại Cận Đông ấn định vào ngày 4.12 tại Washington. Izrael đòi đòi lại đến ngày 9.12 với lý do là không chuẩn bị kịp, nhưng dự luận cho rằng hành động này chỉ để phản đối thái độ độc đoán của Mỹ. Cuộc đàm phán tay đôi giữa Izrael và từng đoàn đại biểu Arab (Syrie, Liban, Jordany-Palestin), bắt đầu từ ngày 10.12 (vì 9.12 là ngày kỷ niệm 4 năm ngày khai mạc cuộc kháng chiến của nhân dân Palestin chống lại quân chiếm đóng

Izrael), đến giờ vẫn chưa mang lại kết quả cụ thể và khá quan ngại. Izrael vẫn không chịu lui bước trước yêu cầu của phía các nước Arab rút quân ra khỏi vùng chiếm đóng: dải Gaza, bờ phía tây sông Jordanie, các nguyên Golan và ngừng việc di dân Do thái đến định cư ở những vùng này. Nguyên tắc của Izrael chỉ là "hòa bình đối lấy hòa bình" mặc dù có những dấu hiệu đánh dấu những thỏa hiệp bước đầu "sẵn sàng bán đến vấn đề lãnh thổ".

(Theo báo chí Tiếp-khắc đến 14.12.91)

CON TIN CUỐI CÙNG

Ngày 4.12 giáo sư người Mỹ Terry Anderson (51 tuổi) đã được trả lại tự do sau hơn 5 năm sống trong sự giam cầm của những kẻ Hồi giáo cuồng tín Liban. Ông cũng là người cuối cùng trong số 8 cộng dân các nước tự bah bị tổ chức Cách mạng cấp tiên công bằng, được Iran ủng hộ, bắt cóc làm con tin. Hành động này chứng tỏ cho bước đầu cởi mở về chính trị của Teheran sau khi hội nghị về hòa bình ở Trung Cận Đông được tiến hành tại Madrid đầu tháng 11 mặc dầu chưa đem lại kết quả cụ thể nào. Đáp lại thiện ý trên chính phủ Mỹ quyết định xóa khoản nợ 270 triệu US\$ cho Iran.

(Theo Mlada Fronta Dnes đến 10.12.91)

CẨM HÔN

Bắt đầu từ ngày 5.10 một sắc lệnh mới được thi hành trong trường đại học tổng hợp Bắc kinh: cầm hôn, cầm tay nhau, cầm ôm nhau trong phạm vi trường học. Người nào vi phạm sẽ bị cảnh cáo, phạt tiền thậm chí đuổi học. Những biểu hiện tình cảm này bị coi là "phá hoại đạo đức công cộng và là biểu hiện của chủ nghĩa tiểu tư sản thời nát phường Tây". Các hành động phản đối trong giờ giảng như huýt sáo, giậm chân cũng bị cấm. Chỉ cần 5 người tụ tập lại cũng có thể bị cảnh sát, giải tán.

Những điều luật nghiêm khắc này có lẽ có liên quan đến việc đập chai lọ (tiểu bình) xảy ra gần đây trong sân trường để phản đối người có thể lực nhất ở Trung quốc hiện nay.

(Theo Mlada Fronta Dnes 6.12.91)

KINH TẾ MỸ

Ngày 4.12 tổng thống Mỹ G. Bush đã chính thức tuyên bố "nước Mỹ đang ở trong thời kỳ khó khăn" và hứa rằng trong tháng 1.1992 sẽ đệ trình một kế hoạch kinh tế nghiêm chỉnh. Như vậy tổng thống đã thay đổi hoàn toàn quan điểm vì trước đây ông ta luôn khẳng định rằng các nhà phê bình đã nhầm lẫn và nền kinh tế vẫn phát triển đúng hướng. Dân chúng Mỹ trước đây, vào thời kỳ chiến tranh vùng Vịnh khi uy tín của Bush lên đến mức kỷ lục, tin tưởng tổng thống của mình bao nhiêu thì bây giờ lại quay lại chỉ trích ông ta gay gắt bấy nhiêu vì tội chỉ lo "vác ngựa voi" mà chẳng chịu chăm sóc gì đến miếng ăn trong nhà cả. Vì vậy nhiệm kỳ sắp tới của ông không còn là điều chắc chắn như người ta tưởng trước đây nữa.

(Theo báo chí Tiếp-khắc đến 6.12.91)

THỦ TƯỚNG MỚI CỦA BA LAN

Ngày 6.12 quốc hội Ba lan phê chuẩn chức vụ thủ tướng của ông Jan Oliszewski do tổng thống Walesa đề cử và giao cho ông nhiệm vụ thành lập chính phủ mới thay cho chính phủ của thủ tướng Bielecky

(Theo Mlada Fronta Dnes 7.12.91)

TRẬN CHÂU CẢNG SAU 50 NĂM

Ngày 6.12 lễ kỷ niệm 50 năm trận ném bom của Nhật bản hủy diệt hạm đội Mỹ đã diễn ra tại chiến địa cũ Trân châu cảng với sự tham dự của tổng thống Mỹ Bush, tân thủ tướng Nhật bản

Kijci Mijazava và hàng trăm cựu chiến binh. Tổng thống Bush phát biểu rằng kinh nghiệm của trận đánh lịch sử, đã khiến Mỹ phải chính thức tham gia chiến tranh thế giới thứ hai này, cho thấy chính sách tự cô lập chẳng dẫn đến đâu và không thể được lấy làm nguyên tắc trong quan hệ đối ngoại.

Theo lời thủ tướng Mijazava thì Nhật bản hoàn toàn hiểu rõ trách nhiệm của mình trước nỗi đau khổ và những thiệt hại của nhân dân Mỹ, các nước khu vực châu Á và Thái bình dương và đã tiến hành trả nhiệm khoản đền bù chiến tranh trong thời gian cuối.

(Theo Mlada Fronta Dnes 9.12.91)

QUÂN ĐỘI CHÔNG LẠI NHỮNG NGƯỜI CHẾT ĐÓI

Tổng thống Albania Ramiz Alia ngày 6.12 đã đồng ý với việc dùng quân đội để dập tắt cuộc nổi loạn do nạn đói gây ra ở vùng Kruja, miền bắc Albania vì "cảnh sát không còn đủ khả năng bảo vệ những cửa hàng lương thực, nhà máy và các trụ sở, phương tiện công cộng khác". Sự rối loạn của dân chúng nổ ra sau thông báo ngày 4.12 của thủ tướng Ylli Bugaj rằng dự trữ lúa mì của đất nước chỉ còn đủ dùng trong khoảng một tuần nữa. Ngày 5.12 chính phủ của đảng XHCN xin từ chức và thay vào đó có lẽ sẽ là chính phủ mới của đảng Dân chủ.

Trong nhiều ngày sau hàng loạt cuộc biểu tình lớn đã nổ ra ở thủ đô Tirana và nhiều thành phố lớn khác. Các nhà báo đã ghi nhận được thông tin về những người chết và bị thương đầu tiên sau các cuộc đụng độ với cảnh sát.

(Theo báo chí Tiếp-khắc đến 10.12.91)

IRAK HỦY SIÊU ĐẠI BẮC

Trước sự quan sát của phái đoàn thanh tra LHQ Irak đã phá hủy đại bắc không lồ "vũ khí của đoton đánh quyết định" của mình có tầm bắn xa tới 1000 km.

(Theo Mlada Fronta Dnes 10.12.91)

CUBA THIẾU DẦU

Tuần đầu tiên tháng 12 Cuba không nhận được một giọt dầu nào, của Liên-xô cung cấp và đã khiến cho Cuba bắt buộc phải đưa ra những hạn chế ngặt nghèo trong việc sử dụng loại nhiên liệu đang trở nên vô cùng khan hiếm này, theo như lời tuyên bố của F. Castro vào ngày 6.12.

(Theo Mlada Fronta Dnes 9.12.91)

GUANTANAMO THÀNH TRẠI TỊ NẠN

Mỹ sử dụng căn cứ quân sự Guantanamo làm chỗ nương thân tạm thời cho những người Haiti tị nạn. Cuba cực lực phản đối việc làm đó vì sợ đây sẽ là trung tâm bệnh dịch lan ra toàn đảo nhưng chủ yếu là do việc sử dụng căn cứ vào mục đích nhân đạo như trên Cuba sẽ khó ăn nói khi đòi Mỹ hủy căn cứ này, trả đất lại cho Cuba để đối trọng lại việc Liên-xô sẽ rút quân. Liên-xô thì tỏ ý hoàn toàn không muốn gấn hai việc với nhau.

(Theo Mlada Fronta Dnes 9.12.91)

HIỆP ƯỚC TRIỀU TIÊN

Ngày 12.12 Bắc và Nam Triều tiên đã thỏa thuận với nhau nội dung hiệp ước không tấn công và hòa giải với nhau. Nếu được ký kết, đây sẽ là hiệp ước chính trị có ý nghĩa lớn đầu tiên giữa hai nước Triều tiên kể từ khi khai mạc đối thoại năm 1972.

(Theo Mlada Fronta Dnes 13.12.91)

THẤT NGHIỆP Ở ĐÔNG ÂU

Tính đến cuối tháng 11 số người thất nghiệp ở Ba lan lên đến 2,1 triệu người (10,8% số dân có khả năng lao động), ở Bungary là hơn 400 000 (hơn 10%)

(Theo Mlada Fronta Dnes 13.12.91)

HONECKER SẼ TỊ NẠN Ở ĐÀU

Chính phủ Nga ra tuyên bố rằng đến ngày 13.12 cựu tổng bí thư ĐCS Đông Đức E. Honecker phải rời khỏi lãnh thổ nước Nga, nếu ông ta không tự giác thì hành thì sẽ bị cưỡng bức trục xuất về Đức. Chính phủ Đức từ trước đến nay, vẫn đòi Liên-xô trao trả Honecker (đã 79 tuổi) để đưa ra tòa xử vì tội gây ra cái chết của gần 200 người định vượt tường từ Đông sang Tây Berlin, nhưng cho đến giờ tổng thống Gorbachov vẫn cương quyết bảo vệ "đế ông già này có thể sống yên ổn những ngày cuối đời". Trước thực trạng Liên-xô đã tan vỡ và Gorbachov chẳng còn tí quyền hành nào Honecker đã chạy vào sự quán Chi-lê và được tiếp đãi như khách quý. Chính phủ Đức đề nghị chính phủ Nga tiến hành mọi biện pháp ngăn cản không cho Honecker chạy sang được Chi-lê. Có nguồn tin cho rằng Cuba và Trung quốc sẵn sàng cho ông ta tị nạn chính trị.

(Theo Mlada Fronta Dnes 12-14.12.91)

THÍ NGHIỆM LỊCH SỬ

Ngày 9-10 nhiều hãng thông tấn thế giới đưa tin rằng các nhà khoa học tại phòng thí nghiệm ở Culham, cách Luân đôn 70 km về phía bắc đã thu được thành công đầu tiên trong thí nghiệm phản ứng nhiệt hạch có điều khiển với năng lượng dự thu được khoảng 1MW. Đây là thành quả đầu tiên sau 25 năm làm việc với cố gắng nhằm thu được năng lượng giống như quá trình xảy ra trên mặt trời. Từ trước đến nay mới chỉ thực hiện được vụ nổ nhiệt hạch không điều khiển - bom kính khí - trong lĩnh vực quân sự. Trong cuộc thí nghiệm cuối cùng nói trên các nhà khoa học Anh đã đạt được nhiệt độ 200 triệu °C, tức là 20 lần lớn hơn nhiệt độ trung tâm mặt trời. Nếu kết quả thí nghiệm được khẳng định thì một nguồn năng lượng vô biên sẽ được mở ra cho nhân loại. Một lít nước chứa khoảng 30 mg deuterium (một đồng vị nặng của hydro, không thể thiếu được cho phản ứng nhiệt hạch), sau phản ứng sẽ giải phóng năng lượng tương đương với 300 lít xăng. Hơn nửa nguồn năng lượng này hoàn toàn đảm bảo an toàn cho môi sinh vì không thải ra chất độc phóng xạ. Nhưng sẽ còn một đoạn đường rất dài để đưa thành công trong phòng thí nghiệm này vào quy mô công nghiệp. Vì vậy chúng ta cần phải đợi hàng chục năm nữa mới được dùng điện thu được bằng phản ứng nhiệt hạch có điều khiển.

(Theo Mlada Fronta Dnes 11-12.11.91)

CHÂU ÂU ĐỨNG TRƯỚC BƯỚC NGOẶT LỊCH SỬ

Từ ngày 8 đến 11.12, cuộc họp lần thứ 46 những người đứng đầu nhà nước 12 nước Cộng đồng châu Âu (EC) đã được tiến hành tại Maastrich ở miền nam Hà lan và được đánh dấu bằng những thỏa hiệp lớn có tính chất lịch sử. Những tài liệu được thông qua đề cập đến một tiến trình thống nhất trong chính sách đối ngoại và phòng thủ, chuẩn bị thành lập hệ thống tiền tệ chung (đơn vị tiền là ECU) cho đến ngày 1.1.1999, chia lại nguồn tài chính một cách có lợi cho những nước nghèo hơn trong Cộng đồng...

Riêng đối với Anh, vì có quan điểm trái ngược trong nhiều điểm, một chế độ riêng sẽ được áp dụng tạo điều kiện cho Anh chưa phải tham gia hệ thống tiền tệ chung. Hơn nữa chính sách xã hội chung không được thông qua và mọi nước sẽ có riêng đường lối của mình trong vấn đề này.

Dự luận đều cho rằng đây là một bước ngoặt lịch sử trên con đường dẫn tới một châu Âu thống nhất.

(Theo Mlada Fronta Dnes 9-14.12.91)

NAM TỬ - CHIẾN CUỘC VĂN DẠI DANG

Sau hơn ba tháng chiến sự, tình hình Nam tử

vấn tiếp tục phức tạp. "Các vấn đề căn bản vẫn chưa được giải quyết nhưng đã đạt được một số tiến bộ trong việc dàn xếp cuộc xung đột", theo như lời ông Cyrus Vanec, phái viên tổng thư ký LHQ đặc trách về vấn đề Nam tư. Cuộc chiến tại Nam tư, nổ ra bởi sự bất hòa giữa các dân tộc trong liên bang, bị các thế lực chính trị phần lớn nằm trong quân đội lợi dụng, cùng với sự tan vỡ của Liên-xô, đã đưa châu Âu đến ngưỡng cửa của sự mất an ninh: nguy cơ xung đột giữa các dân tộc trong khu vực. Mặc dù có sự can thiệp tích cực của LHQ (dự án đưa lực lượng quân sự LHQ vào Nam tư với số lượng từ 9000 đến 10 000 người và chi phí lên đến 200 triệu US\$ - chiến dịch lớn nhất từ trước đến nay của LHQ) nhưng súng vẫn nổ, máu vẫn đổ và quân đội các nước cộng hòa cũng như quân đội liên bang vẫn tiếp tục nhập điệu đánh-hòa, hòa-dánh, dùng thủ pháp ngoại giao kết hợp với sức mạnh quân sự. Các vùng trong lãnh thổ Khorvat vẫn bị bao vây, tàn phá. Phần lớn lãnh thổ Khorvat hiện nay đã nằm dưới sự kiểm soát của quân đội liên bang và tình nguyện quân Sec-bi. Thành phố Vukovar chính thức đầu hàng ngày 19.11 với 1000 người chết, 3000 đến 7000 người bị thương. 23.11, quân đội liên bang hướng tới vùng Osijek, có tin về những vụ thảm sát hàng trăm người dân. Các quan sát viên của Cộng đồng châu Âu (EC) lên án quân đội liên bang triệt hạ làng xóm Khorvat một cách có hệ thống và tàn sát thương dân. Người ta tính đến kế hoạch của quân đội Sec-bi chiếm Vukovar để lập nên thủ phủ vùng tự trị Sec-bi trong khuôn khổ Khorvat độc lập sau này. Hiệp định ngưng bắn thứ 14 lại bị vi phạm. Khorvat chỉ đồng ý nếu lực lượng LHQ sẽ được bố trí trên đường biên giới Khorvat - Sec-bi, trong khi phía Sec-bi đòi bố trí trên tuyến mặt trận hiện thời. Việc công nhận nền độc lập của Khorvat và Slovinie cũng là một câu hỏi lớn cho các nước EC vì có thể sẽ chỉ làm cho tình hình xấu đi. Mỹ cũng chưa chuẩn bị gì cho việc ủng hộ những bước tiến của các nước này. Chỉ có Đức tuyên bố là sẵn sàng công nhận nền độc lập của Khorvat và Slovinie nếu các nước này cam kết tôn trọng nhân quyền và quyền của các dân tộc thiểu số.

(Theo báo chí Tiếp-khắc đến 14.12.91)

LIÊN XÔ

* Trong thời gian cuối những đồng tiền vàng Nga, tràn ngập thị trường thế giới. Liên-xô muốn bằng cách này giải quyết tình trạng nợ nần nước ngoài của mình.

* Một nửa số tiền của Cộng đồng châu Âu cho Liên-xô vay (khoảng 1 tỷ US\$) sẽ thông qua các nước Đông Âu tức là Liên-xô sẽ dùng số tiền đó mua lương thực thực phẩm từ các nước Đông Âu.

* Ngày 12.11 tờ Süddeutsche Zeitung đưa tin Liên-xô quyết định bán cho phương Tây những vũ khí hiện đại nhất và kỹ nghệ quân sự tối mật của mình vì lý do thiếu ngoại tệ. Chính phủ Mỹ đã cử ngay những chuyên gia hàng đầu của mình đến Matxcova để đánh giá tình hình và đàm phán "quyền ưu tiên được mua trước" nhằm ngăn chặn không cho những "cửa quý" này lọt vào tay Pháp hay Đức... Một chuyên gia đã phải thốt lên: "Thật là cửa trời cho. Ngày cả vào những thời điểm thuận lợi nhất trước đây, CIA cũng không thu được những bí mật này thì bây giờ chúng lại được đem ra bán rẻ như đồ đi." Các mặt hàng gồm có: vệ tinh, trạm vũ trụ, lò phản ứng hạt nhân các cơ, nguyên tố plutonium đã làm giàu và hàng loạt kết quả nghiên cứu vũ trụ vô giá. Thậm chí có cả loại động cơ tên lửa mới nhất không dùng chất đốt hóa học mà hoạt động

trên nguyên tắc từ trường. Phương Tây rất lo ngại trước nguy cơ thất thoát vũ khí hạt nhân Liên-xô và cả những chuyên gia về ngành này, vào tay những nước đang phát triển, nhất là ở vùng Trung Cận đông. Một lo ngại đó là có cơ sở khi cảnh sát Thụy sĩ thông báo thu được 30 kg uran đã làm giàu, rất có khả năng xuất xứ từ Liên-xô và sẽ được chuyển tới Cận đông.

* Ngày 14.11 Gruzie và Moldavia tuyên bố mọi trang bị kỹ thuật, vũ khí, cơ sở doanh trại và tài sản quân đội Liên-xô trở thành tài sản của nước cộng hòa. Cùng ngày Hội đồng nhà nước Xô viết tuyên bố hủy bỏ hiệp pháp liên bang và chuẩn bị thay bằng một hiệp ước giữa các nước cộng hòa. Tên mới của Liên-xô được dự định là: Liên bang các nước có chủ quyền.

* Ngày 17.11 chủ tịch Ủy ban kiểm tra chính phủ Liên-xô A. Orlov khẳng định rằng ngân hàng quốc gia Liên-xô đang đứng trước bờ vực phá sản và sự sụp đổ của đồng rubl là không thể tránh khỏi bằng một tuyên bố giắt gân: đồng rubl không được đảm bảo bằng vàng. Mặc dù từ trước đến nay ngân hàng quốc gia luôn luôn tuyên bố có 374 tấn vàng trong kho nhưng thực ra chẳng có tí gì cả.

* Ngày 19.11 tổng thống Gorbachov ra sắc lệnh bổ nhiệm cựu bộ trưởng ngoại giao Liên-xô E. Sevardnaze trở lại giữ chức vụ cũ. Bộ trưởng ngoại giao đương nhiệm B. Pankin được cử giữ chức đại sứ tại vương quốc Anh.

* Ngày 24.11 trong cuộc phỏng vấn của tạp chí Mỹ US NEWS AND WORLD REPORT tổng thống Gorbachov tuyên bố CNCS và hệ thống quản lý độc quyền tự liệu sản xuất đã phá hoại đạo đức của giai cấp công nhân Liên-xô "đồng thời tạo ra một tư tưởng, bình quân chủ nghĩa và một đảng công nhân mới thờ ơ với mọi việc."

* Ukraina và sự tan rã của Liên-xô - Ngày 1.12 hơn 37 triệu người Ukraina đã đi bỏ phiếu trả lời câu hỏi trưng cầu dân ý về nền độc lập của Ukraina và bầu tổng thống của mình. Kết quả cho thấy 90% cử tri đồng tình với một nước Ukraina độc lập, hoàn toàn tách khỏi Liên bang Xô viết, đồng thời chủ tịch quốc hội Ukraina Leonid Kravczuk đã được bầu lên làm tổng thống. Ngày hôm sau một loạt nước như Ba lan, Canada... đã công nhận độc lập của Ukraina. Các cường quốc phương Tây vẫn còn muốn chờ đợi các chính sách cụ thể của Ukraina trong việc giải trừ quân bị, quản lý vũ khí hạt nhân, góp phần trả món nợ cũ của Liên-xô đối với nước ngoài. Đây là một đòn nặng đánh vào công cuộc chuẩn bị cho hiệp ước liên bang mới của Gorbachov vì đã nhiều lần ông tuyên bố: Hiệp ước sẽ không có ý nghĩa gì nếu thiếu Ukraina. Bản đồ thế giới đã có thay đổi lớn, một nước lớn thứ sáu trên thế giới xuất hiện.

Ngày 8.12 ba nước cộng hòa Nga, Ukraina và Bạch Nga đã ký một hiệp ước thành lập Cộng đồng những nước độc lập tại Brest và bằng cách đó đã đánh dấu chấm hết sự tồn tại của Liên bang Xô viết. Trung tâm phối hợp của Cộng đồng sẽ được đặt tại thủ đô Minsk của Bạch Nga. Ba nước thỏa thuận một sự lãnh đạo chung trong khu vực quân sự chiến lược đồng thời quản lý thống nhất vũ khí hạt nhân. Các nước cộng hòa khác cũng có thể gia nhập Cộng đồng và ngày 13.12 năm nước cộng hòa khác: Kazachstan, Turkmenistan, Tadzikistan, Kyrgyzstan và Uzbekistan đã tuyên bố ủng hộ và sẵn sàng tham gia hiệp ước mới này. Đón đây đã đánh gục hoàn toàn ảo tưởng của tổng thống Gorbachov là vẫn còn khả năng xây dựng một hình mẫu liên bang kiểu cũ nhưng có sửa đổi.

(Theo báo chí Tiếp-khắc đến 14.12.91)

